

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی ایران
معاونت غذا و دارو

اقدامات اولیه

در برخورد با فرد مسموم

مسمومیت های گوارشی (خوراکی)

معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی ایران

توجه

زمانی که مسمومیت بوسیله یک اسید قوی (جوهر نمک) یا یک ماده قلیایی قوی (مانند مواد جرم بر) یا بنزین و نفت ایجاد شده باشد، **نباید** شخص مسموم شده را وادار به استفراغ کرد.

نشانه هایی که شما را از وادار کردن مسموم به استفراغ باز می دارد عبارتند از:

سوختگی های اطراف دهان و لب ها، استشمام بوی نفت و بنزین از دهان مصدوم، بیهوشی، خانم حامله و مصدومی که ممکن است دچار حمله قلبی شده باشد.

هنگامی که شخص مصدوم استفراغ می کند وی را به پهلو یا شکم درحالی که سرش پایین تر از باسن قرار دارد نگهدارید در مواردی که وادار کردن مصدوم به استفراغ ممنوع می باشد از خوردن مقادیر زیاد مایعات، به مصدوم خودداری کنید زیرا افزایش حجم معده باعث افزایش خطر استفراغ در مصدوم می شود.

تهیه شده در:

دفتر تحقیق توسعه معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی ایران
نشانی: تهران، میدان آرژانتین، خیابان الوند، پلاک ۶۰

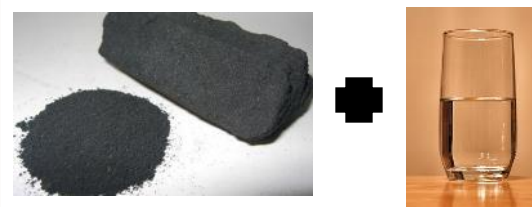
شماره تلفن: ۸۸۷۷۹۱۱۸ داخلی ۱۰۴ و ۱۱۹
پایگاه اینترنتی: WWW.Fdo.iums.ac.ir

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی ایران
معاونت غذا و دارو

اقدام دیگر ممانعت از جذب و سپس کمک به دفع سموم از بدن بیمار می باشد. در مواردی که مطمئن هستید مسمومیت در اثر اسید قوی، ماده قلیایی و یا یک ماده نفتی نیست می توان اقدامات زیر را انجام داد:

در صورت در اختیار داشتن ذغال فعال از آن برای جذب سم استفاده کنید. مولکول های ذغال در معده و روده به سم چسبیده و مانع جذب آنها می شوند. لذا می توانید به بیمار پودر ذغال فعال که در آب مخلوط شده است بدهید.

هر چه سریعتر مصدوم را به بیمارستان یا مرکز پزشکی انتقال دهید.

در درمان مسمومیت با مواد سوزاننده (اسید و قلیا):

- ♦ از ایجاد استفراغ در بیمار خودداری نمایید.
- ♦ نیازی به دادن ذغال فعال نمی باشد.
- ♦ اگر مصدوم کاملاً هوشیار است و تشنج ندارد سریعاً مقدار زیادی آب یا شیر برای نوشیدن به او بدهید.

علائم و نشانه های مسمومیت های گوارشی:

وجود سوختگی یا رنگ سم بلع شده در اطراف دهان و لب ها، بوی غیر طبیعی دهان یا تنفس مصدوم، تنفس غیر طبیعی، نبض یا ضربان غیر طبیعی قلب، تعریق، مردمک های تنگ یا گشاد شده، تشنج، درد شکم، کف کردن، دهان یا افزایش ترشح بزاق، بلع دردناک، تهوع، اسهال و استفراغ

کمک های اولیه در مسمومیت های گوارشی:

اولین اقدام رقیق کردن سم می باشد برای این منظور باید در صورت هوشیار بودن بیمار به وی آب یا شیر خوراند.

با خوردن آب و شیر به مسموم سم را رقیق کنید.

۳- مسمومیت در اثر داروها: مسمومیت دارویی در کودکان اغلب در اثر خوردن دوز تکراری دارو توسط اولیا و یا در اثر به دهان بردن دارو توسط کودکان نوپا و کنجکاو بروز می کند.

۴- مسمومیت در اثر مواد نفتی: استفرغ پس از مسمومیت با مواد نفتی می تواند باعث برگشت مواد نفتی به راه های تنفسی و شش ها و سبب عفونت ریوی گردد. لذا باید از استفرغ مصدوم جلوگیری نمود.

۵- مسمومیت از طریق گیاهان سمی: برخی گیاهان سمی عبارتند از اقاقیا، پیاز گل نرگس، غده گل شیپوری، آلاله، خرزهره، دیفن باخیا، آزالیا، فرفیون، کوروتون و سمی هستند و تماس پوست و مخاط دهان با شیرابه برگهای بریده آنها سبب سوختگی شدید پوست، تورم حلق و زبان خواهد شد

۶- مسمومیت با سموم آفت کش: شامل حشره کش ها، مرگ موش و سموم ارگانوفسفره و ارگانو کلره مصرفی در کشاورزی و فسفید آلومینیوم که به قرص برنج معروف است می باشد. برخی سموم آفت کش دارای آنتی دوت می باشند که باید در اولین فرصت تزریق گردد.

مسمومیت از طریق خوراکی ممکن است با یکی از عوامل زیر بروز کند:

۱- مسمومیت غذایی که با خوردن غذاهای آلوده بوجود می آید. برای جلوگیری از آن باید شرایط صحیح نگهداری و پخت غذاها رعایت شود و کلیه غذاهای آماده قبل از مصرف کاملاً جوشانیده و کنسرو ها بصورت باز نشده به مدت ۲۰ دقیقه در آب جوشانده شود.

۲- مسمومیت در اثر مواد شیمیایی سوزاننده که شامل مواد شوینده خانگی مثل سفید کننده ها، جوهر نمک (اسید کلریدریک) و مواد جرم بر می باشد. در صورت بروز مسمومیت، دهان، مری و حلق دچار سوختگی می گرد و در صورت استفرغ خطرات مسمومیت چند برابر خواهد شد.

اغلب مسمومیت های خانگی از طریق خوراکی و یا تنفسی است

مسمومیت های گوارشی از شایع ترین

مسمومیت ها می باشند و اغلب بصورت تصادفی و بر اثر نگهداری مواد سمی و شیمیایی مختلف در ظروف نامناسب و یا ظروف مواد آشامیدنی اتفاق می افتد. در این نوع مسمومیت **ماده سمی از راه دهان وارد بدن** می شود. پس از مدتی عوارضی در فرد مسموم ایجاد می شود که این علائم با توجه به نوع سم، قدرت سم، مقدار مصرف، جثه فرد مصرف کننده و طول مدتی که از خوردن سم می گذرد متفاوت است.

مسمومیت عبارتست از اختلالات و آسیب هایی که توسط مواد سمی در دستگاه های گوناگون بدن ایجاد می شود و ممکن است بطور تصادفی یا در اثر بی احتیاطی و یا در مواردی بصورت عمدی بوسیله مواد سمی ایجاد گردد.

به هر ماده ای که هنگام ورود به بدن (خوراکی، تنفسی، تزریقی) و یا تماس با پوست موجب اختلال در تندرستی و یا موجب مرگ شود سم می گویند.

برخی از مواد نیز که بطور معمول جزو سموم نیستند مثل داروها که در اثر مصرف بیش از حد و یا نادرست تبدیل به مواد مسموم کننده و زیان آور می شوند.

